

Vladimir Putin v roce 2010 řekl, že popravu polských válečných zajatců v Katyni nelze ospravedlnit / Reuters

80 let po masové popravě polských válečných zajatců a vězňů NKVD, 30 let po sovětském uznání jejího spáchání, zůstává kатыňský zločin v Rusku stále nevyřešeným problémem.

Katyňský zločin

Katyňský zločin je souhrnný termín znamenající popravu v dubnu až květnu 1940 téměř 22 000 polských občanů, kteří byli popraveni rozhodnutím politbyra Ústředního výboru Vsesvazové komunistické strany bolševiků z 5. března 1940. více než 14 500 bylo válečnými zajatci tří táborů NKVD: Kozelského ve Smolenské oblasti, Ostaškovského v Kalininu a Starobelského ve Vorošilovgradu. Na základě stejného rozhodnutí bylo popraveno 7305 vězňů věznic NKVD také v západních oblastech Ukrajiny a Běloruska – tedy na východních územích předválečného Polska, zajatých SSSR v září 1939 v souladu s tzv. tajným protokolem k paktu o neútočení s Německem

z 23. srpna 1939 známý jako pakt Molotov-Ribbentrop. Začalo to 17. září, v době vrcholící německo-polské války, Ofenzíva Rudé armády z východu udělala ze Sovětského svazu spolupachatele Německa na porážce Polska a vypuknutí druhé světové války. Během operace, nazývané sovětskou propagandou „osvobozenecká kampaň na západní Ukrajině a v západním Bělorusku“, Rudá armáda zajala 240 000–250 000 polských vojáků. Na okupovaných územích začalo masové zatýkání těch, kteří se mohli sovětizaci těchto zemí vzepřít. Do prosince 1939 byla většina zajatých vojáků a nižších hodností rozpuštěna nebo předána německým úřadům a armádní důstojníci, policisté a další útvary byli soustředěni ve třech zajateckých táborech NKVD. 5. března 1940 na základě návrhu lidového komisaře vnitra Lavrenty Beriji, který polské válečné zajatce a zajatce označil za „nenapravitelné nepřátele sovětského režimu“, rozhodlo politbyro o jejich zastřelení. Během operace, nazývané sovětskou propagandou „osvobozenecká kampaň na západní Ukrajině a v západním Bělorusku“, Rudá armáda zajala 240 000–250 000 polských vojáků. Na okupovaných územích začalo masové zatýkání těch, kteří se mohli sovětizaci těchto zemí vzepřít. Do prosince 1939 byla většina zajatých vojáků a nižších hodností rozpuštěna nebo předána německým úřadům a armádní důstojníci, policisté a další útvary byli soustředěni ve třech zajateckých táborech NKVD. 5. března 1940 na základě návrhu lidového komisaře vnitra Lavrenty Beriji, který polské válečné zajatce a zajatce označil za

„nenapravitelné nepřátele sovětského režimu“, rozhodlo politbyro o jejich zastřelení. Rudá armáda zajala 240 000–250 000 polských vojáků. Na okupovaných územích začalo masové zatýkání těch, kteří se mohli sovětizaci těchto zemí vzepřít. Do prosince 1939 byla většina zajatých vojáků a nižších hodností rozpuštěna nebo předána německým úřadům a armádní důstojníci, policisté a další útvary byli soustředěni ve třech zajateckých táborech NKVD. 5. března 1940 na základě návrhu lidového komisaře vnitra Lavrenty Beriji, který polské válečné zajatce a zajatce označil za „nenapravitelné nepřátele sovětského režimu“, rozhodlo politbyro o jejich zastřelení. Rudá armáda zajala 240 000–250 000 polských vojáků. Na okupovaných územích začalo masové zatýkání těch, kteří se mohli sovětizaci těchto zemí vzepřít. Do prosince 1939 byla většina zajatých vojáků a nižších hodností rozpuštěna nebo předána německým úřadům a armádní důstojníci, policisté a další útvary byli soustředěni ve třech zajateckých táborech NKVD. 5. března 1940 na základě návrhu lidového komisaře vnitra Lavrenty Beriji, který polské válečné zajatce a zajatce označil za „nenapravitelné nepřátele sovětského režimu“, rozhodlo politbyro o jejich zastřelení. zaměstnanci policie a dalších útvarů byli soustředěni ve třech zajateckých táborech NKVD. 5. března 1940 na základě návrhu lidového komisaře vnitra Lavrenty Beriji, který polské válečné zajatce a zajatce označil za „nenapravitelné nepřátele sovětského režimu“, rozhodlo politbyro o jejich zastřelení. zaměstnanci policie a dalších útvarů byli soustředěni ve třech zajateckých táborech NKVD. 5. března 1940 na základě návrhu lidového komisaře vnitra Lavrenty Beriji, který polské válečné zajatce a zajatce označil za „nenapravitelné nepřátele sovětského režimu“, rozhodlo politbyro o jejich zastřelení.

V Katyňském lese, 20 km od Smolenska, a také ve vnitřní věznicí oblastní správy NKVD ve Smolensku bylo zastřeleno 4415 vězňů z tábora Kozelskij - všichni byli pohřbeni v Katyni. Ve vnitřní věznicí UNKVD v Charkově bylo zastřeleno více než 3800 vězňů starobelského tábora - byli pohřbeni na okraji města u vesnice Pjatichatki. Ve vnitřním vězení NKVD v Kalininu (dnes Tver) bylo

zastřeleno 6 295 lidí z tábora Ostashkov - byli pohřbeni u vesnice Mednoje, 30 km od města. Z pohřebních míst 3 435 vězňů v ukrajinských věznicích je s jistotou známo pouze jedno: les u vesnice Bykivnia nedaleko Kyjeva. Jména 3870 popravených z věznic v západních oblastech Běloruska jsou stále neznámá.

Dvojitý úder do Polska

Historik Pavel Aptekar o tom, jak hraniční přechod Rudou armádou v září 1939 připravil Polsko o šanci pokračovat v boji

Názory

Naprostá většina popravených vězňů z táborů Kozelskij a Starobelskij byli zajatí důstojníci polské armády. 89 % popravených vězňů tábora Ostashkov byli nižší hodnosti a policisté, zbytek byli zaměstnanci vězeňské stráže, četnictva polské armády, pohraničníci, dále vojáci a armádní důstojníci, úředníci a soudci, polský obležení kolonisté. Ve věznicích byli popraveni úředníci, důstojníci a policisté, podnikatelé a velcí vlastníci půdy, členové polských politických stran.

V dubnu 1943 Německo oznámilo, že v Katyňském lese byly objeveny hromadné hroby zajatých polských důstojníků zastřelených sovětskými úřady v roce 1940. Zkoumání papírů vznesených spolu s ostatky v březnu až červnu 1943 za účasti polského Červeného kříže

ukázal, že všechny oběti byly před zastřelením drženy v táboře Kozelského NKVD pro válečné zajatce. Katyň zůstávala téměř půl století jediným spolehlivě zavedeným pohřebišťem popravených polských válečných zajatců, a tak se stala symbolem poprav všech polských zajatců, jejichž korespondence s rodinami se na jaře 1940 přerušila a kterým ne jeden od té doby viděl živého, stejně jako vězně, kteří byli zastřeleni ze stejného důvodu. rozhodnutí politbyra.

Katyňská lež

V sérii stalinských zvěrstev se Katyňský zločin nevyznačuje počtem obětí, ale mimosoudním ničením válečných zajatců, jejichž poprava na celém světě byla a je považována za ostudu a nejtěžší válečný zločin. Tak definuje popravu válečných zajatců charta Mezinárodního vojenského tribunálu, který soudil v letech 1945-1946. v Norimberku hlavní nacističtí zločinci. A mimosoudní popravy civilního obyvatelstva okupovaných území (tvořili většinu vězňů, kteří byli zastřeleni z rozhodnutí politbyra) jsou podle stejné charty kvalifikovány jako zločin proti lidskosti.

Dalším rysem katyňského zločinu je drzá a cynická lež sovětského státu. Až do německé zprávy o nálezů hrobů v Katyni oficiální sovětské orgány jednoduše nereagovaly na všechny žádosti o místo pobytu válečných zajatců od jejich rodin, polského a mezinárodního Červeného kříže, poté, po obnovení diplomatických vztahů s legitimní polské vládě, která byla v Londýně v exilu, tvrdili, že o těchto lidech nemají žádné informace. A 3. prosince 1941 na osobní schůzce v Kremlu s polským premiérem generálem Vladislavem Sikorským a velitelem polské armády v SSSR generálem Vladislavem Andersem Stalin prohlásil, že zajatci ... možná uprchli do Mandžuska !

Poté, co berlínský rozhlas 13. dubna 1943 informoval o nálezů ostatků popravených polských důstojníků u Smolenska, Sovinformburo 15. dubna oznámilo, že polští váleční zajatci, kteří byli na stavebních pracích západně od Smolenska, „spadli do rukou

nacistických katů v létě 1941. po stažení sovětských vojsk. Došlo k nedobrovolnému sebezprozrazení: předchozí lež o nedostatku informací o pohřešovaných vězňích vyvrátila nová – o jejich pobytu u Smolenska v létě 1941 a o jejich popravě Němci.

Po osvobození Smolenska Rudou armádou byla tato verze rozpracována a konsolidována v oficiálním Sdělení zvláštní komise, podepsané 24. ledna 1944 všemi jejími členy v čele s předsedou akademikem Nikolajem Burdenkem. Vedení SSSR po desetiletí zavedlo v zahraničí i v rámci země mýtus o popravě Poláků v Katyni nacistickými nájezdníky na podzim 1941. Obvinění SSSR z katyňského masakru byla prohlášena za „narážky Goebbelsovy propagandy“ a „ohavné výmysly zahájené nacisty“. Za touto praxí se vžil název „Katyn lež“.

Katyňské přiznání

Sovětský svaz přiznal vinu až o půl století později. 13. dubna 1990 TASS oficiálně oznámil „přímou odpovědnost za zvěrstva v katyňském lese Berija, Merkulova a jejich nohsledů“, poprava polských válečných zajatců byla nazvána „jeden z těžkých zločinů stalinismu“.

Vrchní vojenská prokuratura (GVP) zároveň začala vyšetřovat trestní případ popravy polských vězňů. V prvních letech práce dosáhli vyšetřovatelé působivých výsledků. Zřídili dosud neznámá pohřebiště popravených válečných zajatců ze Starobelského a Ostaškovského tábora; identifikoval iniciátory, organizátory a účastníky popravčí operace NKVD v roce 1940; některé z nich našel a vyslýchal, včetně bývalých šéfů oddělení NKVD pro válečné zajatce Petra Sopruněnka a oddělení NKVD pro Kalininskou oblast Dmitrije Tokareva; přesvědčivě odhalil falšování argumentů a důkazů, které jsou základem zprávy komise akademika Burdenka. V roce 1992 bylo na příkaz prezidenta Borise Jelcina zveřejněno rozhodnutí politbyra Ústředního výboru Všesvazové komunistické strany bolševiků ze dne 5. března 1940 a další dokumenty, který odhalil Josifa Stalina a jeho

doprovod při vydání rozkazu k popravě polských válečných zajatců a zajatců. Uznání katyňského zločinu bylo zajištěno zvláštním prohlášením Státní dumy ze dne 26. listopadu 2010.

Pult Katyně

Znamená to, že „katyňská lež“ ostudná pro naši zemi byla odhozena? Formálně ano, úřady už 30 let neobviňují nacisty ze střelby do polských válečných zajatců a uznávají odpovědnost stalinského režimu za katyňskou tragédii.

Ale ve skutečnosti je pozice oficiálního Ruska rozporuplná. Uznání zvěrstva sankcionovaného na nejvyšší úrovni a skutečnosti, že se jeho obětí stalo mnoho tisíc polských občanů, je spojeno s odmítnutím ruské prokuratury a soudů, které ji podporovaly, uznat za oběti zločinu všechny polské vězně. války, jmenovitě jmenovaní, kteří byli prohlášeni za rehabilitované podle zákona „O rehabilitaci obětí politických represí“, vstoupili do GVP. Jejich jména, patronymie, příjmení a roky narození se objevují v resortních dokumentech NKVD SSSR o popravčí operaci, ale GVP odmítá potvrdit politický motiv popravky a dokonce připustit samotnou skutečnost smrti těchto lidí! To odráží touhu státu zapomenout na památku popravených a udržet je ve stavu anonymní masy bezejmenných obětí, záměr vytěsnit vzpomínku na katyňský zločin z veřejného povědomí. Pokud jsou totiž oběti anonymní, pak je zločin vnímán jako abstrakce.

Dříve k tématu: Lekce dějepisu: Pýcha vs smutek

Státem podporované snahy nadále tlumí veřejné vnímání závažnosti katyňského zločinu mýty o „kontra-Katyni“ – odkazy na skutečnost, že střelba v roce 1940 se údajně stala odplatou za smrt vojáků Rudé armády, kteří byli zajati během polské války. -Sovětská válka 1919-1920, která nenachází žádné potvrzení v archivních dokumentech.

O motivu Stalina a jeho nohsledů při vynesení rozsudku smrti nad polskými válečnými zajatci a zajatci není třeba spekulovat. V Berijově dopise je to jasně formulováno: je nutné tyto lidi popravit, protože

„všichni jsou zarytí, nenapravitelní nepřátelé sovětského režimu“.

Vyšetřování GVP v katyni bylo ukončeno v roce 2004 kvůli smrti pachatelů. Při klasifikaci materiálů případu GVP odmítl uvést jejich jména a uvedl pouze, že jde o zaměstnance vedení NKVD SSSR. Ukázalo se, že byli shledáni vinnými pouze čtyři: Berija a členové trojky jmenovaní politbyrem k vyřízení rozsudků smrti – to je zástupce lidového komisaře Vsevolod Merkulov, šéf Hlavního ekonomického ředitelství NKVD Bogdan Kobulov a vedoucí 1. speciální oddělení NKVD Leonid Baštakov. Jejich jednání bylo kvalifikováno GVP podle čl. 193-17 trestního zákoníku RSFSR, který platil v roce 1940 – „překročení pravomoci osob velících Rudé armádě“. Tak byli vysocí čekisté obviněni ze spravedlivé svévole a Stalin a jeho nohsledi byli vesměs zbaveni odpovědnosti.

Jména a životopisy 133 katů válečných zajatců, od vůdců a organizátorů katyňské operace NKVD až po obyčejné popravčí a řidiče, kteří vynášeli těla mrtvých, zdokumentovala a zveřejnila zejména kniha Nikita Petrov „Vyznamenan za popravu. 1940“. Ani je ale státní zastupitelství neshledalo vinnými, protože se pravděpodobně domnívalo, že výkon trestního příkazu nenese žádnou odpovědnost pro pachatele.

Tyto prvky oficiální pozice, které jsou v rozporu s uznáním v 90. letech. odpovědnost SSSR za katynský zločin svědčí o hlubokých morálních a právních problémech našeho státu. Řešení našeho vnitřního katyňského problému v právní oblasti je nesmírně důležité. K tomu je nutné za prvé zcela odtajnit a zveřejnit materiály šetření vedeného GVP; za druhé, poskytnout přiměřené právní posouzení katyňského masakru jako válečného zločinu a zločinu proti lidskosti; za třetí, uznat vinnými z tohoto zločinu Stalina a členy politbyra Vorošilova, Molotova, Mikojana, Kalinina a Kaganoviče, kteří o tom rozhodli 5. března 1940, jakož i účastníky exekuční operace NKVD, a konečně , stanovit jména a místa pohřbu všech polských občanů,

Autor je vedoucí polského programu Memorial Society

